

कवन विभाग

॥ मंगलाष्टकम् ॥

भीमा वेदवती सरस्वति च सीता पंचगंगास्थिका,
मार्कांडेय मलापहोरि च हरिद्रा दुग्धगंगांकिता ।
धर्माद्रोणि हिरण्यकेशि शिमसा श्री वेदगंगांबिका,
वाराही च घटप्रभा भगवती तुंगा च भद्रान्विता ॥

कावेरी कपिनी कुमुद्वति तथा कृष्णा च कालिन्दिनी,
मंजीरात्वघनाशिनी च वरदा हेमावती वारणा ।
सीता चंद्रगिरी शरावति तथा नेत्रावती शाल्मला,
कुर्वन्तीः सुजलां सदैव सुफलां कर्णाटभूमिम् इमाम् ॥

ಭಾಗ-೧ ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳ ಹಾರೈಕೆಗಳು

1

ಯಾರಂಕುಶವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ”

—ಪಂಪ

2

ಗಾಡಿಯ ಸೀಮೆ ಚೆಲ್ಲೊಗವ ತಾಣಮಲಂಪಿನ ಸಂತೆ ಪೆಂಪು ಸಾ—
ದಾರ್ಡವ ಭೂಮಿ ಸೌಖ್ಯದೆಡೆ ಪುಣ್ಯದ ಗೊತ್ತು ವಿನೋದದಾಗರಂ ;
ಮೋಡಿಯ ಮಂಟಪಂ ಸಿರಿಯ ಪೆಚುರ್ಗೆಗೊಳ್ಳನೆ ಮುಕ್ತಿಕಾಂತೆ ಕೈ
ಗೂಡುವ ಬೀಡು ಕನ್ನಡದ ನಾಡು ವಿರಾಜಿಪುದೆಂತು ಬಣ್ಣಪೆಂ ; ”

—ಚಿಕ್ಕಪಾಠ್ಯಾಯ.

3

ಪಲವುಂ ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳವಂ ಬಗೆವೊಡೆಂದಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ವಾರನಾ
ನೆಲನಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾನಿಸರ್ ಪೊಗಳೇನಂ ಬಲ್ಲರೆಂಬೊಂದು ಬ-
ಲ್ಲುಲಿಯಂ ನೆಟ್ಟನೆ ತಾಳ್ವ ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪಾನಾಡು ಚೆಲ್ವಾಯ್ತು ಮೆ—
ಲ್ಲೆಲರಿಂ ಪೂತ ಕೊಳಂಗಳಿಂ ಕೆರೆಗಳಿಂ ಕಾಲೂರ್ಗಳಿಂ ಕೆಯ್ಗಳಿಂ ”

—ಆಂಡಯ್ಯ.

ಭಾಗ ೧ ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಸಂಕೋಚದಿಂದಾಗಿ ಹಿರಿಕವಿಗಳ ಹಾರೈಕೆಯ ಭಾಗ
ಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯತಃ ಆಯ್ದು ಕೊಂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀಕಂಠವಾಣಿ

ಓ ತಾಯಿ, ಕರ್ನಾಟಕಾಂಬೆ ಜಯಹೇ ;
ಮಾತಾಯಿ ಮಾಡುವೆವು ನಮನ ನಿನಗೆ ;

ಚಿನ್ನ ರನ್ನದ ನಾಡೆ, ಚೆಲುವು ಚೆಲ್ಲುವ ನಾಡೆ, ನಮ್ಮೆದೆಯ ಇನಿಯ ಹಾಡೇ,
ಸೊಗಸು, ನಯ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ನನಸು, ದಯ, ಔದಾರ್ಯ, ತಾಳ್ಮೆಗಳ
ತಾಯಿನಾಡೇ,

ಕಾವೇರಿ ಕೃಷ್ಣೆಯರ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಸಾಗರದ ಸಂಪದದ ತವರಿನೂರೇ,
ನಿನ್ನ ಸಿರಿಯನು ಸವಿದು ತಣಿಯದರು, ಕುಣಿಯದರು, ಮಣಿಯದವರಾರೇ ;
ಹಾಳು ಹಂಪೆಯ ನಡುವೆ ಹೊಸಹುಟ್ಟು ನಡಕಟ್ಟಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಸಲಲಿ ನಿನಗೆ,
ನಾಡು ಸಿಂಗರವಾಗೆ, ಬೀಡು ಹೆಬ್ಬಳಕಾಗೆ, ಅದೆ ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬ ನಮಗೆ ;
ಧರ್ಮ ಸತ್ಯಗಳಿಂದ, ಪ್ರೇಮ-ಶಾಂತಿಗಳಿಂದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಮೊಳಗಿ,
ಸಂಖ್ಯದಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯದಾನಂದಲಿ ಸರ್ವಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಿ,
ಓ ತಾಯಿ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿ ತಾಯಿ, ನಮ್ಮವ್ವ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಞಿಯಾಗಿ ಬಾಳೆ ;

—ಶ್ರೀ

ಕನ್ನಡಾಂಬೆ

ಕನ್ನಡದ ಹೊಲ-ಮಣ್ಣು ; ಎನಗೆ ನವನಿಧಿ ಹೊನ್ನೂ ;

ಕನ್ನಡದ ತಿಳಿಜಲವು ; ಸಂಧೆಯ ಪಲ್ವಲವು ;

ಕನ್ನಡದ ಹೂ-ಗಿಡವು ; ಎನ್ನೊಡಲಿಗದೆ ತೊಡವು

ಕನ್ನಡದ ಪಶು-ಪಕ್ಷಿ ; ಚೆಲುವಿಗವೆ ಸಾಕ್ಷಿ ;

ಕನ್ನಡಿಗರತಿಶಯವು ; ಭುವನೇಶ್ವರಿಯ ದಯವು ;

ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಜಯವು ; ಹಂಪೆಯಾಶ್ರಯವು ;

ಕನ್ನಡದ ಜನಕುಲವು ; ಎನ್ನ ತೋಳಿಗೆ ಬಲವು ;

ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ಮಂಕ್ತಿ ; ರಾವುನಂತೆ ಶಕ್ತಿ ; ”

— ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್.

ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ

“ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ

ಸರಸ್ವತಿಯೆ ರಚಿಸಿದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ತ್ರೋಟಕ

ಮೆರೆಯಲಾತ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಬೆಳಗೆ ಜೀವ ದೀಧಿತಿ

ಪರಮಾತ್ಮನ ಚರಣದೀಪ್ತಿ

ಶರಣ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿ

ಉಸಿರುಸಿರಿನ ಹಣತಿ ಬತ್ತಿ, ಉರಿಯಲೆಂದು ತಣ್ಣಗೆ ;

ಬಾಳ್ — ಸೊಡರ ಗುಡಿಯನೆತ್ತಿ

ತನ್ನ ಮುಡಿಯ ಬಾನಿಗೆತ್ತಿ

ಸೊಗಸಲೆಂದು ರಸಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಭಗವಂತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ;

ಹಾಡುತಿಹೆನು ಕಂಡ ನಾನು

ದಿಟ್ಟಿಗೇಡೊ ? ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡೊ ?

ಬುದ್ಧಿ ಬರಡೊ ? ಬೇರೆ ಹುರುಡೊ ?

ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣು ಕಾಣೆ ನೀನು ;

ಹೇಳು, ತಪ್ಪು ನನ್ನದೇನು ?

ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬದೇನು, ಹೆಸರೆ ಬರಿಯ ಮಣ್ಣಿಗೇ ?

ಮಂತ್ರಕಣಾ ; ಶಕ್ತಿಕಣಾ ;

ತಾಯಿಕಣಾ ; ದೇವಿ ಕಣಾ ;

ಬೆಂಕಿ ಕಣಾ ; ಸಿಡಿಲು ಕಣಾ ;

ಕಾವ, ಕೊಲುವ, ಒಲವ, ಬಲವ,

ಪಡೆದ ಚಲದ ಚಂಡಿ ಕಣಾ, ಋಷಿಯ ಕಾಣ್ಣು ಕಣ್ಣಿಗೆ ;

ವಿರೋಧಿಗಾಸ್ಪೋಟಕ

ಕಂಡ ಕವಿಗಖಂಡ ದೇವಿ ಕಣಾ, ಕರ್ನಾಟಕ ।

ಸರಸ್ವತಿಯೇ ರಚಿಸಿದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ತ್ರೋಟಕ

ವಿರೋಧಿಗಾಸ್ಪೋಟಕ, ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ

ಅಲೋ ನಾವು ನರ್ತಿಪೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ನಾಟಕ

ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ! ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ॥

ಜಯ್, ಜಯ್, ಜಯ್, ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ॥ ”

ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ

“ ಒಂದೇ, ಒಂದೇ. ಒಂದೇ । ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ ।

ಒಂದೇ, ಮುಂದೆ, ಎಂದೇ, ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ ।

ಜಗದೇಕತೆಯಾಗುವದಿದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ-ಮನ ಭಾಷೆಯು, ಕನ್ನಡವದು ಒಂದೇ ।

ಒಂದೇ ಜನವೂ, ಒಂದೇ ಮನವೂ, ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದೇ ।

ಕುಲವೊಂದೇ, ಸ್ಥಲವೊಂದೇ, ನೀತಿಯ ನೆಲೆಯೊಂದೇ ।

ಹೀಗೆನ್ನದ ಹೆರವರು ಅವರಿದ್ದರು ಒಂದೇ,

ಇರದಿದ್ದರು ಒಂದೇ ।

ಕನ್ನಡವೆಂದೂ ಒಪ್ಪದು ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಂದೆ,

ಒಂದೇ, ಒಂದೇ, ಒಂದೇ । ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ ॥

ಕನ್ನಡವೂ ಭಾರತವೂ ಜಗವೆಲ್ಲವು ಒಂದೇ ।

ತುಂಬಿದೆ ಕನ್ನಡ ಕುಲವನ್ನೊಪ್ಪುವ ಕುಲದಿಂದೇ ।

ಕನ್ನಡ ದೀಕ್ಷೆಯ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಆರ್ಯ ।

ಕನ್ನಡ ತೇಜವು ಸಾರಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರ್ಯ,

ಕನ್ನಡ-ನಡೆ ಇರದವರೇ ಶೂದ್ರರು ಅನಿವಾರ್ಯ,

ಇಂತರಿಯದ ಹೆರವರು ಅವರಿದ್ದರು ಒಂದೇ,

ಇರದಿದ್ದರು ಒಂದೇ,

ಉಗ್ಗಡಿಸಿರಿ ಜಯ, ಜಯ, ಜಯ, ಜಯವೆಂದೇ

ಒಂದೇ, ಒಂದೇ, ಒಂದೇ, ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ ॥ ”

—ಅಂಬಿಕಾತನಯ ದತ್ತ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯಿ

“ ತಾಯಿ ಬಾರ, ಮೊಗವ ತೋರ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಾತೆಯೆ,

ಹರಸು ತಾಯಿ, ಸುತರ ಕಾಯೆ, ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಾತೆಯೆ ।

ನಮ್ಮ ತಪ್ಪನೆನಿತೊ ತಾಳೆ,

ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದೆಮ್ಮನಾಳೆ,

ನೀನೆ ಕಣಾ ನಮ್ಮ ಬಾಳೆ ।

ನಿನ್ನ ಮರೆಯಲಮ್ಮವು ।

ತನು ಕನ್ನಡ, ಮನ ಕನ್ನಡ, ಧನ ಕನ್ನಡವೆಮ್ಮವು !
 ಕುಗ್ಗದಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿಪಂತೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರ ಟಿಕ್ಕಿಯಂ, |
 ನೀಗದಂತೆ ಸಾಗಿಪಂತೆ ನಿನ್ನ ಗುಡಿಯ ಧಕ್ಕಿಯಂ,

ನಮ್ಮದೆಯಂ ತಾಯೆ ಬಲಿಸು,
 ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸು,
 ನಮ್ಮ ಮನಮನೊಂದೆ ಕಲಸು
 ಇದನೊಂದನೆ ಕೋರುವೆ—

ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿ ಜಗತ್ತೀರ್ತಿ, ಎಂದಿಗೇಮಗೆ ತೋರುವೆ ?”

—ಗೋವಿಂದ ಪೈ.

9

ಎಮ್ಮ — ನಾಡವರ್

“ ಉನ್ನತಿವೆತ್ತ ದೇಶಮಿದು ಭಾರತದೇಶದ ನೂರು ದೇಶದೋಳ್,
 ಮನ್ನಣೆಯಿಂದ ಬಾಳ್ವ ನುಡಿಯೆಮ್ಮಯ ಕನ್ನಡಮಾತು ಭಾವಿಸಲ್,
 ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನೊಲೈಯಲಿ ಸುಂದರ-ಕಾವ್ಯ ಸುಶಿಲ್ಪ ಚಿತ್ರಮಂ,
 ಮುನ್ನ ನೆಗಳ್ಳರಾ ಸದಮಲ ಪ್ರತಿಭಾಂಚಿತರೆಮ್ಮ ನಾಡವರ್ | ”

—ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

10

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿರಿಮೆ

“ ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾಗೋ—

ದಾವರಿವರಮಿದರ್ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೋಳ್ |

ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ ವಸು—

ಧಾವಳಯ ವಿಲೀನ ವಿಶದ ವಿಷಯ ವಿಶೇಷಂ ||

ಅದರೊಳಗಂ ಕಿಸುವೊಳರಾ

ವಿದಿತ ವಂಹಾಕೊಪಣನಗರದಾ ಪುಲಿಗೆರೆಯಾ |

ಸದಭಿಸ್ತುತಮಪ್ಪೊಂಕುಂ

ದದ ನಡುವಣದ ನಾಡೆ ನಾಡೆ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್ |

ಪದನರಿತು ನುಡಿಯಲಂ ನುಡಿ-

ದುದನರಿದಾರಯಲುಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡವರ್ಗಳ್ |

ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋ—

ದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್ ||

—ನೃಪತುಂಗ

11. ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು

“ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು ।
ಬದುಕು ಬಲುಹಿನ ನಿಧಿಯು ಸದಭಿಮಾನದ ಗೂಡು ॥
ಪಾವನೆಯರಾ-ಕೃಷ್ಣ ಭೀಮೆಯರ ತಾಯ್ನಾಡು.
ಕಾವೇರಿ ಗೋದೆಯರು ಮೈದೊಳೆವ ನಲುನಾಡು :
ಆವಗಂ ಬಗೆಯ ನಗಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಗರ ಹಾಡು,
ಕಾವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಬೀಡು !”

—ಹುಯಿಲ್ಲೋಳ್ ನಾರಾಯಣರಾಯರು

12. ರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವಿ

ರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವೀ, ಸಂರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವೀ !

ಮತಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸ್ಥಾಪಿತಪ್ರಾಣೆ ।
ಶಿಲ್ಪ-ಕಲಾ-ಮಂಡಪ ಸಂಸ್ಥಾನೆ !
ಕವಿ-ಜನ ಕೀರ್ತಿತ ಸುಯಶಸ್ವಾಣೆ ।
ಸಾಧು-ಸತ್ಯಧಾ ಭೇರಿಧ್ವಾನೆ ।
ಸ್ವೇತಿಹಾಸನೀ ರಾಜನ ರಾಣೀ ॥

—ಶಾಂತಕವಿ

13. ಹೊನ್ನ ಕನ್ನಡ ನಾಡು

“ ಹೊನ್ನ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲಿ ಸ್ವರ್ಣಯುಗವಿಳಿದು ಮೊಳಗೀತು
ವಿಜಯದಂದಂ ।
ಅದಕಾಗಿ ಬಾಳೋಣ, ಅದಕಾಗಿ ತಾಳೋಣ ಮಂಥನದ ನಂಜನಿಂದಂ ॥

—ವಿನಾಯಕ

14. ನಾಡು ಕಟ್ಟಿದವರು

“ ಕಾಲಭೂತದ ಕಠಿಣ ಕತ್ತಲೆಯ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ
ಸಿಲುಕಿರುವ ಪುಲಿಕೇಶಿ-ನೃಪತುಂಗ-ಬಲ್ಲಾಳ-ಹರಿಹರರೇ,
ಇಲ್ಲಿಯೇ ಉಸಿರಾಡಿ ನಾಡಕಟ್ಟಿದಾ
ಎಲ್ಲರೇ ಮರಳುವದು ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿ ಸೂರೆಗೊಡಲು !”

—ರಸಿಕರಂಗ

15. ನಾಡತಾಯಿ

“ ಎಲ್ಲ ಕುಲದ ತಾಯಿ । ಮೆಲ್ಲೂಡಿಗಳ ತಾಯಿ
ಚೆಲ್ಲ ನಡೆಯ ತಾಯಿ । ಸೌಭಾಗ್ಯದಾಯಿ—”

—ವೀ. ಸಿ.

ಭಾಗ-೨ ಉದಿತ ಕರ್ನಾಟಕ

(ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಉದಿತ ಕರ್ನಾಟಕ'ದ, ೨೭-೭-೭೨ರ ನಂತರದ, ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯತಃ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ, ೧-೧೧-೭೩ರಂದು ನಡೆಯುವ 'ಕರ್ನಾಟಕೋತ್ಸವದ'ಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕವನಗಳಿವೆ.)

೧. 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಹೆಸರೊಸಗೆ

ನಂದಾದೀಪವ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಿಹೆವು ಪಂಪಾತೀರದಲಿ ನಾವಿಂದೊ,
ಎಂದೂ ನಂದದ ಆನಂದದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜ್ಯೋತಿ ಬೆಳಗಲೆಂದೊ,
ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭೆಯಿಂ ಪುಳಕಗೊಂಡೊ,
ಮಂದೆಯೊ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೆಳೆಯಲೆಂದೊ,

|| ೧ ||

ಕನ್ನಡದ ಈ ತಿಳಿಜ್ಯೋತಿ ಪಥದಿ ಅವಿಂತೋತ್ಸಾಹದಿ ನಿಂದೊ,
ಕನ್ನಡದ ದಿವ್ಯಭವ್ಯ ಸಾಹಸ ಆದರ್ಶಗಳ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡೊ,
ಕನ್ನಡದ ಜನಬಲ ಸಕಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ತಾವ್ ಬಳಸಿಕೊಂಡೊ,
ಕನ್ನಡದ ಸುಭದ್ರ ಸಂಸಂಪನ್ನ ಅಮರಕರ್ನಾಟಕ ಕಟ್ಟಲೆಂದೊ,

|| ೨ ||

ಅತ್ತಿ ಅಲ ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷಗಳ ವಟಬನವೊಂದನ್ನಿಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ,
ಮತ್ತೆ ಬಿಲ್ವ ಬನ್ನಿ ತುಲಸಿ ಹಲಸು ಬೇವು ಮಾವುಗಳ ತುಂಬಿ,
ಸುತ್ತ ಸಾಲಂ ಮರಗಳ ಪಂಚವಟೇ ಹಸಿರಂವನ ವೆರೆಯಿಸಿ,
ಬತ್ತಿ ಬಾಡದ ತೇಜ ಓಜಗಳ ಸಂಕೇತ ರಾಯಗಂಬ ನಿಲಿಸಿ,

|| ೩ ||

ಸ್ವರಿಸುವೆವು ಕನ್ನಡದ ನೆಲ ಜಲಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದವರನ್ನೆಲ್ಲ;
ವೆರೆಸುವೆವು ಶಿಲ್ಪ ಸಂಗೀತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ;
ಸ್ವರಣಗೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕಾಭಿಧಾನದ ಈ ಶುಭ ಮಂಹೂರ್ತದಂದೊ
ಉತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದ ಹೊರತಂದಿಹೆವು ಅಳಿಲ ಸೇವೆ ಎಂದೊ.

|| ೪ ||

ಕಾವೇರಿ ಗೋದೆಯರು ಮೈದೊಳೆವ ನಾಡ ಪಿಡಿದ ಗ್ರಹಣ ಬಿಡಿಸಿ,
ತುಂಗಭದ್ರಾ ಕೇಂದ್ರ ಚೈತನ್ಯದಿಂ ಜನಮನಭಾವ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ,
ಸರ್ವತೋಮಂಖ ಕಲ್ಯಾಣಕೆ ದುಡಿವಂತೆ ಯಂವಜನದ ಮನವೊಲಿಸಿ,
ಕನ್ನಡಮ್ಮನು ಕರಣಿಸಲಿ ಎಂದು ಸದಾ ಮಂಗಲ ಹಾಡಿ ಹರಸಿ,

|| ೫ ||

ಅದರಕೊ,

ಶ್ರೀಕಂಠರಾಕಂಠ ಕರೆಯುತಿದೆ ಇನ್ನೂ !
ಮತ್ತೊಂದಂ ಪಣವುಂಟು; ಹತ್ತದರಬೆನ್ನು !
'ಹಾಳುಹಂಪೆಯಲವರು ಅಲೆಯುತಿಹರಿದೂ,'
“ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯಂ ಪಟ್ಟವೇರವಳು” ಎಂದು!!

ಆ ಅಭೀಷ್ಟವು ಇೀಗ ಕರೆಯುತಿದೆ ನಿನ್ನ,
ಕನ್ನಡಿಗ ನಡಕಟ್ಟು; ತೊಡಗಿಲ್ಲಿ ಮುನ್ನ !
ಕವಿಕುಲದ, ಕಲಿಕುಲದ ಆಸೆ ಪೂರೈಕೆ,
ಮೂಡು ; ಮಡಿ, ಸಲ್ಲಿಸುತ ತಾಯ ಹಾರೈಕೆ !

ಇನ್ನೇನಂ, ಹೊಸಹೊಸತು ಕ್ಷಿತಿಜಗಳ ದಾಟಿ
ಕನ್ನಡಿಗ ಅಡಿಯಿಡಲು ದೊರಕಿಹುದು ಧಾಟಿ ;
ಮನಸು ಮಾಡಿದರವ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಹೋಲ್ವ !
ಹಿಂದಿಂದು ಮುಂದುಗಳ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಗೆಲ್ವ !!

೫. ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನ

ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಾ ! ಕರ್ನಾಟಕದ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಾ !
ಇದರಲ್ಲಿ ಇದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೋಪಾಸನಾ !!

ಸಜ್ಜುಗೊಳ್ಳಲಿ ಮತ್ತೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬರುತಿಹಳು,
ಗಂಪ್ರಗಾಮಿನಿ ಗಂಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತಿಹಳು ;
ಜನತೆಯೊಕ್ಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಹೊನ್ನಹಡದಿಯನಂ ಹಾಸಿ ;
ಬರುವ ಕಾಲದ ಭವ್ಯ ಬಿಡದಿಯನು ಬೀಸಿ !

ಶಾಲಿವಾಹನರಿದಕೆ ಹೊಳವ ಹಾಕಿದರು ;
ಕದಂಬಾದಿಗಳಿದಕೆ ತಳವ ಹಾಕಿದರು ;
ಚಾಲುಕ್ಯ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಲ್ಲರಿಕ್ಕೆಲಗಳೊಟ್ಟಿಸಿದರು,
ಆ ರಟ್ಟರತಿರವ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು ;

ಹೊಯ್ಸಳರು ಹೊನ್ನಿನೆರಕವ ಹೊಯ್ಯಿಸಿದರು,
ನರಪತಿಗಳಿದ ರತ್ನ ವೃಷ್ಟಿಯಲಿ ತೊಯ್ಯಿಸಿದರು ;
ಆದಕಂತೆ ಇದಂ ಆಯ್ತು ಕರ್ನಾಟರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನ,
ಸನ್ನತ ವರೇಣ್ಯ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರೆಸೆದ ಪುಣ್ಯಾಸನ !

ಕಾಲರಕ್ತಸನಡಿಯ ವಿಧ್ವಂಸಶಕ್ತಿ ಉಕ್ಕೇರಿ ಬರುತಿರಲು,
ವಿಪ್ಲವದ ಅಹತಿಗೆ ನಾಡು ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ನಡುಗಂತಿರಲು;
ಅಹತಿಗೆ ಅಹಂತಿಯು ಆಗದೊಲು ಮೈಸೂರು ಇದ ಕಾಯಂತಂತೆ !!
ಯಾಕಂತೆ ? ಬೇಕಂತೆ ! ಕಟ್ಟೆಯಾ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಲಂತೆ !!

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವದು ಹೋಗಿಹುದು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿ,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಜನರೆದೆಯಲೆದ್ದಿ ಹುದು ಒಡೆದುಮೂಡಿ ;
ಆ ಹೃದಯ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಧಿದೇವಿ,—ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ರಾಣಿ !
ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನವನೇರುವಳು,—ಇದುವೆ ಶ್ರೀಕಂಠವಾಣಿ !!

೬ ಕನ್ನಡ ತೀರ್ಥ

ಕನ್ನಡದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿಹುದು ಭೂಮಿಯಗಣ್ಯಪುಣ್ಯದ ಪಾಕವು !
ಸದಭಿಮಾನದಿ ಬಗೆದು ನೋಡುವ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಇದುವೆ ಭೂ-ಸ್ವರ್ಲೋಕವು!!

ಮಂಗಳೆಯರೀ ತುಂಗಭದ್ರೆಯರಮೃತಪಾನವು ಇಹುದು ಅವಗೆ ನಿರಂತರಾ !
ಕಾ-ವೇರಿ ತಾ ಕಾವೇರಿದಾಗಲೆ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು ಭೂಮಿ-ಸಾಗರಕಂತರಾ !!
ಆ ಪುರಾತನ ಕೃಷ್ಣ ಬಯಲಿನ ತೃಷ್ಣೆ ಹರಿಸಿದಳಲ್ಲಿ ಯುಗದಿಯಂಗಾಂತರಾ !
ಮಲೆ-ನಾಡ ತಂದಿಯಲಿ ಮೋಡಗಳು ಮಲೆದಾಡೆ ಆಯಿತು ನಭದಿ ಜಂತರಮಂತರಾ!

ಗೋದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಸಂಗವ ನೆನೆದು ಇೀಗಲು ಹರಿಯುವಳು ಬಳಿಸಾರಿಯೇ,
ಗಿರಿ-ಘಟ್ಟಗಳ ಪ್ರಭೆಯೆನಿಸಿ ಇಬ್ಬರು ಅವಳಿ-ನದಿ ಮೊರೆಯುವರು ಸರಿಮಿಗಿಲಾಗಿಯೇ,
ಭೀಮ ಭೀಮಾನದಿಯು ನಾಡನು ಬಳಸಿ ಬಂದಳು ಕೃಷ್ಣೆಯನು ಹುಡುಕಾಡಂತ,
ಕ-ನ್ನಡದ ನೆಲದಲಿ ಹರಿದ ಪುಣ್ಯವೆ ಸಾಕು ಎಂಬಳು ಅವಳ ತೋಳ್ಗಳಲಾಡಂತ !!

ಸಾಗರವ ಕಂಡಾಗ ಸಾಗರಬಿದ್ದು ಪೈಪೋಟಿಯಲಿ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಳಿದರು !
ಕಾ-ಲಿಂದಿ ಶಾಲ್ಮಲೆ ದಿಬ್ಬಣಕೆ ಹೊರಟಂತೆ, ಅಗೋ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ದಿಬ್ಬವನಿಳಿದರು !!
ಅತ್ತಲಾ ಅಘನಾಶಿನಿಯು ಹಾರಿಕೆಯ ನಡೆತದಿ ಬರಲು ಸಾಗರವೆದ್ದಿತು !
ಅತಿ-ಭರದಿ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕುವ ಶರಾವತಿಯಾಡನೆ ಅವಳನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿಂದಿತಂ !

ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಂಗಳಾರತಿ ಎತ್ತಿದಂತಿದೆ, ನೋಡು, ಇೇ ನೇತ್ರಾವತೀ,
ಅಗೋ-ಸುತ್ತಣದ ನಾಡೆಲ್ಲ ಹಸುರಲಿ ಮೆರೆಸುವಂತಿದೆ ವಾರಣಾ-ಹೇಮಾವತೀ !
ವೇದವತಿ, ವಾರಾಹಿ, ಸೀತಾ, ವರದೇ, ಮಂಜೀರಾ, ಹರಿದ್ರಾ, ದ್ರೋಣಿಯು !
ಶಿವ-ಸಾ ಸರಸ್ವತಿ, ಕಪಿಲೆ, ಮಾಹಾಂಡೇಯ, ಕುಮಂದ, ಹಿರಣ್ಯಕೇಶಿಯ ಶ್ರೇಣಿಯು !

ಬಗೆದು ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಲಿವು ಪರಿಪೂತ ತೀರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ !
ಸುರ-ಗಂಗೆ ನಾನಾ ರೂಪದಲಿ ಬಂದಿಹಳೊ ಎಂಬಂತಿಹುದು ತನ್ನಯ ಪಾಡಿಗೆ !!

೭. ಆಲೂರವರು

ಯಾಕಪ್ಪ ಕಣ್ಣೀರು ಕರ್ನಾಟಕಾಂಬೆ ?
ಯಾತಕೇ ನಿರ್ವೇದ ಕರ್ನಾಟಕಾಂಬೆ ?

ನಿನ್ನದಯದುತ್ಸಾಹ ನಾಡ ತುಂಬಿರಲು,
ನೀನೇಕೆ ತಾಯಿ ಇೀಪರಿ ಮ್ಲಾನಮುಖಳು?
ಯಾವ ಗ್ಲಾನಿಯು ಎದೆಯನಾವರಿಸುತಿಹುದು?
ಯಾವ ಕೊರತೆಯ ಬಗೆದು ಕಣ್ಣುಳುಕುತಿಹುದು?

ಅರಿತನರಿತನು, ತಾಯಿ, ಇಂದು ನಿನ್ನದಯದೊಸಗೆಯಲಿ,
ಅ-ವೆಂಕಟನ ಮೊಗವ ನೀನರಸುತಿಹೆ ತೊಳಲಿಬಳಲಿ ;
ಮೂರು ಕೋಟಿಯ ಜನದ ಮಮತೆಯನು ಮೀರಿದವನವನು !
ಆತನೊಬ್ಬನ ಅವರ ಬಡಿದೆಚ್ಚರಿಸಿ ತೀರಿದವನು !

ಆಲೂರರಳಿದಿಲ್ಲ ; ಅಳಿಯುವಂಥವರಲ್ಲ, ತಾಯಿ, ಕೇಳಮ್ಮ,
ನಾಡ ನಾಡಿಯನಳಿದು ಎಳೆದಂಥ ಗಾರುಡಿಗರವರಾದರಮ್ಮ ;
ಕನ್ನಡಿಗನೊಬ್ಬೊಬ್ಬನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಅವತರಿಸಿಹರು ಸಂದು,
ಕಂಠಾರ ಕಂಡಿತನು ; ಅದಕಂತೆ ನಿನ್ನೊಸಗೆ ಒದಗಿಹುದು ಇಂದು !

ಆಲೂರರೊಂದು ಹಿರಿ-ಆಲದಂತೂರಿಹರು ಜನದ ಮನಮನದಿ,
ನಾಡೆಲ್ಲಕೂ ಅವರು ನೆರಳಾಗಿ ಬಾಳುವರು, ನಿತ್ಯ ಹಿರಿತನದಿ ;
ಆದನರಿತು ನಗು ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ನಗೆ ಇೀಗಾಗಲೊ ಸೊಗದ ಒರತೆ !
ನಿನ್ನ ಪುಕ್ಕಳಲವರು ಇಹರೆಂದು ಬಗೆ, ತಾಯಿ ; ಇನ್ನಾವ ಕೊರತೆ ?

ಇೀ ಮಕ್ಕಳಲಿ ನಿನ್ನ ಮೂರುತಿಯ ನಿಲಿಸವ್ವ, ಕನ್ನಡಿತಿ, ತಾಯಿ,
ಆಗ ಪ್ರತಿ ಕನ್ನಡಿಗ ಅಲೂರಂತಾಗೆ, ನೀನವರ ಕಾಯಿ !
ಅಂತಾದ ತುಂಗ-ಭದ್ರೆಯರಂಥ ಮಿಲನದಲಿ ಜನತೆ ಬಾಳಿರಲಿ !
ಉತ್ತಂಗ ಶಿಖರಗಳ ಮೀರುವ ದಶಾಂಗುಲದಿ ಅವರು ಬೆಳೆದಿರಲಿ !!

(೧೮-೮-೭೩)

೮. ವಿಜಯ ಧ್ವಜ

ಎರುತಿದೆ, ಹಾರುತಿದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಜಯಧ್ವಜವು !
ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಕೇತ-ಕೇತನವು ನಿಜವು !!

ಶಿರಬಾಗುವೆವು ನಾವು ಇದರ ಗೌರವಕೆ ವೈಭವಕೆ !
ಅಚಲಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವೆವಿದರ ಮೂನ ಕಾಯಾಲಿಕೆ !!

ಇದು ಕನ್ನಡಮ್ಮನೆಮಗಿತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದ ಭಕ್ತ !
ಕನ್ನಡದ ಕುಲದ ಹಿರಿ-ಹಾರೈಕೆಗಳ ತಾಮ್ರಪತ್ರ !!

ನಮಗಿಲ್ಲ ಇದು ಸನಾತನ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ !
ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಡಿಗರ ಜಾಜ್ವಲ್ಯ ಭವಿತವ್ಯ ಕಾಂಬ !!

ಇದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ನವ್ಯ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರ !
ಇದಕೆ ಸದ್ಭಾವದಲಿ ಸಲಿಸುವೆವು ನಮನಗಳನೇಕ !!

(೧೫-೮-೭೩)

೯. ಕರ್ನಾಟಕ ಧರ್ಮ

ಕನ್ನಡ ಮೂತೆಯ ನೆರೆನಂಬುವದೇ ಕರ್ನಾಟಕ-ಧರ್ಮ !
ಅವಳಲಿ ಎಲ್ಲವ ಕಾಂಬದೆ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ತತ್ತ್ವದ ಮರ್ಮ !!

೧೦. ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ

ಎಲ್ಲ ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ ! ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !!

ಬೆಳೆದದ್ದು ಬದುಕಿದ್ದು,	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !
ದುಡಿಯುವದು, ಮಡಿಯುವದು,	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !
ಇೀ ವಿದ್ಯೆ-ಬುದ್ಧಿಗಳು,	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !
ಇೀ ಗಳಿಕೆ-ಉಳಿಕೆಗಳು,	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !
ಹಾರೈಕೆ-ಹರಕೆಗಳು,	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !
ಭಾವೋರ್ಮಿಗಳ ಸೆಳವು,	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !
ಹೃತ್ಕಂಪದುತ್ಕಂಪ	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !
ಇೀ ಭಕ್ತಿ, ಅನುರಕ್ತಿ	ನಿನಗಾಗಿ ತಾಯೀ !

ಅಂತೆ ನೀ ನನಗಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆ,	ತಾಯೀ!
ಆಯುಷ್ಯಕನಿವಾರ್ಯ ತಂದಿರುವೆ,	ತಾಯೀ!
ಪಾಂಡವರ ಹನ್ನೆರಡು, ಕಿರಿದಾಯ್ತು,	ತಾಯೀ!
ರಾಘವನ ಹದಿನಾಲ್ಕು, ಪರವಿಲ್ಲ,	ತಾಯೀ!
ನಾನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಸಾಲದೆನೆ,	ತಾಯೀ!
ಮತ್ತೆ ಹದಿನೇಳರಾ ವನವಾಸ,	ತಾಯೀ!
ನಿನ್ನ ಪುನರುತ್ಥಾನಕೀಗಿಹುದು,	ತಾಯೀ!
ಉದ್ಯಾಪನೆಯ ಸಮಾರಾಧನೆಯಂ,	ತಾಯೀ!
ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯದ ನಡೆಸೀತು,	ತಾಯೀ!
ಮಕ್ಕಳೆಂಬುವ ಹಂಗು ಅವರಿಗಿರೆ,	ತಾಯೀ!
ನಿನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕಿಂಬು ಅವರಲಿರೆ,	ತಾಯೀ!
ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯದ ನಡೆಸೀತು,	ತಾಯೀ!

ನಾನಂತು ಕಂಠೇರ ತಂದಿರುವೆ,	ತಾಯೀ!
ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನು ಉಳಿದಿಲ್ಲ,	ತಾಯೀ!
ನಿನ್ನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಸಾಲದಿರೆ,	ತಾಯೀ!
ಕಾಲೊಳಿಯುವಷ್ಟಂತು ತುಂಬಿಹುದು,	ತಾಯೀ!

ಭಾಗ-೨ ಹಂಪೆಗಾಗಿ ಹಾಡುಗಳು

ನಮೋ ಕರ್ನಾಟಕಾಂಬೆ

ಓ ದೇವಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂಬೆ!

ನೀಪುಣ್ಣೆ ಪುರಾತನ!

ಭಾರತಿಯ ಸುತೆ ಭವ್ಯಜೀವನದಾತೆ ;

ನಮಿಸುವೆವು ನಾವು ನಿನ್ನಡಿಗಿ ಮಾತೆ!

ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಹೃದಯದಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ

ಹಿರಿಯಾಸೆ ಇಂದು ಫಲಿಸಿತು ತಾಯೆ!

ಶತ-ಶತಮಾನಗಳ ಹಿರಿಯ ಕನಸು

ಇಂದು ನನಸಾಗಿಹುದು ಹೇ ದೇವಿ!

ನಮ್ಮ ಹರ್ಷಕೆ ಮಿಗಿಲುಂಟೆ ತಾಯೆ!

ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಕೆಯಿನ್ನು ಸರಿಯುಂಟೆ ದೇವಿ,

ತಾಯಕ್ಕಪೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ದೊರಕಿತು ಇಂದು

ನಾವೀಗ ಮಣವೆವು ನಿನ್ನ ಪದಕವೆಲಕಿಂದು.

ಕನ್ನಡದ ನೆಲವ ಒಂದುಗೂಡಿಸಲು

ದುಡಿದಿಹರು ಹಲವಾರು ನೂರು ಜನರು

ಇಂದು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಿಗೆ

ಇದೋ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ನಮ್ಮ ನಮನ

ನಾಡನುಡಿ ಸೇವೆಯನು ಅರ್ತಿಯಿಂ ಗೈವೆವು

ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ಹೆಸರ ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಬೆಳಗುವೆವು

ನಾಡನುಡಿ ಸೇವೆಯಿಂ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಕಾಣ್ವೆವು

ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಗೆ ಬದ್ಧ ಕಂಕಣರಿಹೆವು!

ನಮೋ ಓ! ಕರ್ನಾಟಕಾಂಬೆ!

ಹರಸು ನಮ್ಮನು ನೀ ಜಗದಂಬೆ!

ಕನ್ನಡದ ದೀಪ

ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊತ್ತಿತು
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ
 ಮಂಗಿಯಿತೋ ಮಂಗಿಯಿತು
 ಶತಮಾನಗಳ ಶಾಪ
 ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊತ್ತಿತು
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ !
 ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸುವಂತೆ
 ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ
 ಹರ್ಷವುಕ್ಕಿಸುವಂತೆ
 ಶೋಭಾಯಮಾನ
 ಕನ್ನಡದ ಮನೆಮನೆಗೆ
 ಜ್ಯೋತಿರ್ನಿಧಾನ
 ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಣ
 ಕನ್ನಡದ ಮಾನ
 ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊತ್ತಿತು
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ !
 ಕನ್ನಡದ ನನ್ನಿಗರ
 ಕಣ್ಣು ಬರ ಹಿಂಗೆ
 ಕನ್ನಡದ ಮಣ್ಣು ಸಹ
 ಹೊರೆಯೇರಿ ಹೊಂಗೆ
 ದಡಸೂಸಿ ಹರಿದಾಡೆ
 ಆ ಕೃಷ್ಣ ತುಂಗೆ
 ವೇದಾಂತರಂಗಿ
 ಶುಭ-ಮಂಗಲಾಂಗಿ
 ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊತ್ತಿತು
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ !
 ಬೆಳಕಿನಲೆ ಜಳಕವನು
 ಮಾಡೆ ಭೂಗಗನ

ತಮಜಾರೆ ಮಗಮಗಿಸೆ
 ಮಲಯ ಮಧುಪವನ
 ನಭಕೇರೆ ಕನ್ನಡದ
 ಮಂಗಳಧ್ವಾನ
 ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಣ
 ಕನ್ನಡ ನಿಧಾನ
 ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊತ್ತಿತು
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ !
 ಉರಿವವರು ಬೇಕಿನ್ನು
 ಇದರೆಣ್ಣೆಯಾಗಿ
 ಸುಡುವವರು ಬೇಕಿನ್ನು
 ನಿಡುಬತ್ತಿಯಾಗಿ
 ಧರಿಸುವರು ಬೇಕಿದನು
 ಸಿರಿಹಣತೆಯಾಗಿ
 ನನ್ನಿಯುಸಿರಾಗಿ
 ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ
 ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊತ್ತಿತು
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ !
 ಚಿರಕಾಲ ಬೆಳಗಲೀ
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ
 ಜನಕೆಲ್ಲ ಬೆಳಕಾಗಿ
 ಪುಣ್ಯಪ್ರದೀಪ
 ಭಾರತಕೆ ಬಲವಾಗಿ
 ಭವ್ಯಪ್ರದೀಪ
 ಕಳೆಯುತ್ತ ತಾವ
 ಬೆಳೆಸುತ್ತ ಸೈಪ
 ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊತ್ತಿತು
 ಕನ್ನಡದ ದೀಪ !

೧೧. ಹಂಪೆಯ ನೋಟ

ಹಂಪೆಯ ಹಾಳಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು,
 ಅವಶೇಷದ ತುಣುಕಗಳೆಂದು,
 ಕನ್ನಡಿಗರ ಗಂಡಸುತನದ
 ಬಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿವೆ ಶಾಶ್ವತದ !

ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿದಿನದಂದಯಗಳು,
 ಕನ್ನಡಿಗನ ಕರೆಯುತ್ತಿಹವು ;
 ಸತ್ತ್ವ-ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬಾರೆಂದು !
 ಪೌರುಷವಿದ್ದರೆ ತೋರೆಂದು !!

ಹಂಪೆಯ ಕಲ್ಪಂಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ
 ಕನ್ನಡಿಗನ ಅಭಿಮಾನವನು,
 ಚುಚ್ಚಿ, ಚುಚ್ಚಿ, ಮೂದಲಿಸುವವು,
 ಹನುಮನ ಸಂತತಿ ನೀನೆಂದು !

ಇಲ್ಲಿಯ ಮಾತಾವರಣದೊಳು
 ರಾಘವಾಂಕ-ಹರಿಹರರುಸಿರು,
 ಬೆರೆದು ನೆರೆದು ತಪಿಸುತ್ತಿಹುದು,
 ಕನ್ನಡಿಗರ ಶಪಿಸುತ್ತಿಹುದು !

ಇಲ್ಲಿಯ ಗುಡಿ-ಗೋಪುರಗಳೆಲ್ಲ
 ಹುತಾತ್ಮರೆದೆ ನಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ
 ಸುಂಟರಗಳಾಯೆ ಬೀಸುತ್ತಿವೆ !
 ಹಾಹಾಕಾರಗಳೇಸುತ್ತಿವೆ !!

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಿವಿಗಂಹರದಿ,
 ಅವರ ಹೃದಯದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ,
 ಆ ನಿಶ್ವಾಸದ ದಾವಾಗ್ನಿ,
 ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಲು ಅದೆ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿ !

ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಲ್-ತನವು
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ನಾಚಿಸುತಿಹುದು !
ತುಂಗಭದ್ರ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿಹಳು !
ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಅರೆ ಮಬ್ಬಾಗಿಹಳು !!

ಹಂಪೆಯಂ ಶಿಖರವ ಮುಟ್ಟುವ ತನಕ,
ಕನ್ನಡಿಗನಿಗಿದೆ ಹಂಗಿನ ನರಕ !
ಅದರುದ್ಧಾರಕೆ ಅವನೇ ಶಕ್ತ
ಕುದಿದರೆ ಅಂತಃಕರಣದ ರಕ್ತ !!

ಹಂಪೆಯ ಧಿಕ್ಕಧಿಕ್ಕಾರದ ಕೂಗು
ಊರೂರಿಗೂ ಪ್ರತಿ ಮನೆಮನೆಯೊಳಗೂ,
ಕೇಳಲೂ, ಹುಟ್ಟುವ ಹೊಸ ಕೂಸುಗಳೂ,
ನಿಚ್ಚಳ ಕನ್ನಡತನ ಕಲಿತಾವು !

ಆಗ ಮತ್ತೆ ಈ ಹಂಪೆಯ ಕೊಂಪಿ !
ಪೂರೈಸುವದದು ತನ್ನಯ ನೋಂಪಿ !!
ಗಣನದ ಎತ್ತರಕೇರುವುದಾಗ !
ಇಂದಿನ ಕೈತಪ್ಪರ ಕ್ಷಮಿಸುವುದಾಗ !!

೨೦ - ೧ - ೭೩

೧೨ ಅವ ಮನುಜನಲ್ಲ !

ಹಂಪೆಯನು ಕಂಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣದವ ಕನ್ನಡಿಗನಲ್ಲಾ !
ಕೊಂಪೆಯಲಿ ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ತಿರುಗದವ ಕನ್ನಡಿಗನಲ್ಲಾ !
ಅದಕಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಮರುಗದವ ಕನ್ನಡಿಗನಲ್ಲಾ !
ಮರಂಗಿ ದಿನದಿನವು ಎದೆ ಕರಗದವ ಕನ್ನಡಿಗನಲ್ಲಾ !
ಈ ಕೊಂಪೆ ಕನ್ನಡದ ಭೀಷ್ಮ-ಶರ-ಪಂಜರಾ
ಇದರ ಮಹತಿಯನರಿಯದರ ಬಾಳು ಬಂಜರಾ
ನಮ್ಮ ಆಮಂಷ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ದಿನದಿನಗಳೆಲ್ಲಾ
ತರ್ಪಣವ ನೀಡಿದರೂ ಹುತರ ರಿಣ ಶೀರದಲ್ಲಾ
ಎತ್ತರದ ಈ ನಾಡನಿವರೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದರು,
ಯಶದ ಮುಗಿಲಿನ ತುದಿಯ ಮುತ್ತು ಮುಟ್ಟಿದರು;
ಈ ನೆಲದಿ ಅಡಗಿಹುದು ಅವರವಿತ ಶಕ್ತಿ,
ಸ್ವರ್ಗಗಂಗೆಯನು ಒಲಿಸಿ ತರಬಲ್ಲ ಭಕ್ತಿ !

ಹಿರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಂ ಇಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿತು
ರಾಮ-ಹನುಮರ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಕುದುರಿಸಿತು
ಉತ್ತರದ ದಕ್ಷಿಣದ ಧ್ರುವಗಳಿಗೆ ಚುಂಬಕವಿದಾಯ್ತು
ರಾಷ್ಟ್ರ-ಭಾವೆ ಕೃತೆಯಂ ಸಂಭ್ರಮದ ಬಿಂಬಕವಿದಾಯ್ತು

ಹಲವು ಮಾನಸಪುತ್ರರವತಾರಗೈದರಿಕೊ ಇಲ್ಲಿ ।
ಕೆಲ ಜಿರಂಜೀವಿಗಳು ನಲಿದೊಲಿದಂ ನೆಲೆಸಿಹರಿದಿಲ್ಲಿ
ಅವರ 'ವಾರಸ' ವನ್ನು ನೆನೆಯದವ ಕನ್ನಡಿಗನಲ್ಲಾ ।
ಅವರ ಪದಹತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯದವ ಮನುಜನೇ ಅಲ್ಲಾ ॥

೧೧—೮—೧೯೭೩

೧೩ ಕನ್ನಡಿಗ । ಬರಿ ಡಿಗಾಡಿಗಾ !

ಹಂಪೆಯ ಹೃದಯದಿ ನೆನೆಯದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಹೊಂಪುಳಿಯಲಿ ತನು ತೊನೆಯದ ಕನ್ನಡಿಗಾ
ಹಂಪೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಾರದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಕಂಠೀರ್ ಕಾಣಿಕೆ ತಾರದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಅಂಥವನಲ್ಲವೊ ಕನ್ನಡಿಗಾ । ಅವ ಬರಿ ಡಿಗಾಡಿಗಾ ॥

ಹಂಪೆಯ ಹವಣಿಸಿ ನೋಡದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಕಂಡೂ ಎದೆ ಮಿಡುಕಾಡದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಶೃದ್ಧಾಂಜಲಿಗಳ ಕೊಡದಿಹ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಉದ್ಧಾರಕೆ ಪಣ ತೊಡದಿಹ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಅಂಥವನಲ್ಲವೊ ಕನ್ನಡಿಗಾ । ಅವ ಬರಿ ಡಿಗಾಡಿಗಾ ॥

ಗತವೈಭವವನು ನೆನೆಸದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಕರುಳಲಿ ವಿಲಿ ವಿಲಿ ಎನಿಸದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಎನಿಸಿಯು ನೆತ್ತರ ಕಾಯದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ತನುಮನಧನ ಅದಕೀಯದ ಕನ್ನಡಿಗಾ ।
ಅಂಥವನಲ್ಲವೊ ಕನ್ನಡಿಗಾ । ಅವ ಬರಿ ಡಿಗಾಡಿಗಾ ॥

ಕಲ್ಪಂಢೆಯ ನಿಶ್ವಾಸವ ಕೇಳದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ಭಣಭಣ ರಣರಣದಳುಕನು ತಾಳದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಮೌನವನರಿಯದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ಭುವನೇಶ್ವರಿಯಿಂಗಿತವನು ತಿಳಿಯದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ಅಂಥವನೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲವೊ ಕನ್ನಡಿಗಾ | ಅವ ಬರಿ ಡಿಗಾ ಡಿಗಾ ||

ಸೋಲಿನ ಅವಹೇಳನಕೂ ಮಾಣದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ನಾಡಿನ ಭೂತಭವಿಷ್ಯವ ಕಾಣದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ಪುನರಪಿ ವಿಜಯದ ಕನಸನು ಕಟ್ಟಿದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ಹೊಸಹುಟ್ಟಿನ ಹಿರಿ-ಕಳಸವ ಮುಟ್ಟಿದ ಕನ್ನಡಿಗಾ |
 ಅಂಥವನೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲವೊ ಕನ್ನಡಿಗಾ | ಅವ ಬರಿ ಡಿಗಾ ಡಿಗಾ ||

೧೧—೮—೧೯೭೩

೧೪. ಜ್ಯೋತಿ-ವಂಶವೃಕ್ಷ—ಕೀರ್ತಿ-ಸ್ತಂಭ

ಹಂಪೆಯಲಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜ್ಯೋತಿ ತೊಳಗಿ,
 ಸುಸಿರದ ಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ನಾಡ ತುದಿತುದಿಗಳಲಿ ಬೆಳಗಿ,
 ಒಂದರಲಿ ಹಲವಾಗಿ ಹಲವೆಲ್ಲ ಒಂದೆಂದು ತೋರಿ,
 ಕನ್ನಡಿಗರೆದೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಬೀರಿ |

○ ○ ○

ಇದು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೋಟಿ ಕುಲ-ವಂಶವೃಕ್ಷ |
 ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದಿಹವು ನಮ್ಮ ಸೆ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ||
 ಇದರ ಜತನಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿರಬೇಕು ದಕ್ಷ |
 ವರ್ಷಾನುವರ್ಷಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗಲಪರೋಕ್ಷ |

○ ○ ○

ನಾಡೆತ್ತರದ ಎತ್ತುಗಡೆಗಳಿಗೆ ಇಂದು ಪ್ರಾರಂಭ |
 ಯಾವದಕು ಬಾಗದಿಹ ಸಂಕಲ್ಪಗಳ ಸಮಾರಂಭ |
 ಇದು ನಾಡ ಮೇಲ್ಮೈಯನು ತೆರೆದಿಟ್ಟ ನಿತ್ಯದಾಲಂಬ |
 ಬರುವ ಶತಮಾನಗಳು ಸ್ವಾಗತಿಪ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ-ಸ್ತಂಭ |

○ ○ ○

ಇವು ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡು ಬಾಳಬೇರಂಗಳ ಸಂಕೇತ ।
 ನಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಬಲದ ಒರೆಗಳ್ಳು ನಿತ್ಯ-ಸನ್ನಿಹಿತ ।
 ಇನ್ನಾಡ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳ ಕನ್ನಡಿಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ।
 ಇವರ ನೆರಳಲಿ ಬಾಳ ಬೆಳಗಿಸುವುದೇ ನಾಡ-ಹಬ್ಬ ॥

೬—೧೦—೭೩
 (ವಿಜಯದಶಮಿ)

—ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ.

ಹಂಪೆಯಲ್ಲೊಂದು ದಿನ

ಪಾಳಂಬಿದ್ದ ಕೋಟಿಕೊತ್ತಲ
 ಎತ್ತನೋಡಿದರತ್ತ ಕಾಣುವುದು-
 ಕೈಕಾಲು ಕೆತ್ತಿ ಬಿಸುಟಂತ
 ಮೂರ್ತಿ,
 ಆದರೂ ಅತಿ ಚೆಲುವು
 ಅದಕುಂಟು—ಹಂಪೆ
 ಕೊಂಪೆಯಾದರೂ, ಅತಿಶಯ ಉಂಟು
 ನೆಲಸೊರಗಿದರೂ
 ಅದಕುಂಟು ಹಳೆ ಇತಿಹಾಸ
 ಅಳಿಸಲಾರದ ನೆನಪುಗಳ
 ಸುರಮೃತೆಯು. ಬಂದೆಮ್ಮನು
 ಮುಕುರುವುದು.

ನೆಲಬತ್ತುವ ಮುನ್ನ
 ಕರ್ನಾಟಕದ ಐಸಿರಿಯಂ
 ಮೆರೆದುದೆ ಇಲ್ಲಿ
 ಈ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ
 ಹಾದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ
 ಹೊನ್ನ - ಹೊತ್ತನೆಲ
 ನೆಲಸಮವಾದರೂ
 ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೊಬ್ಬ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತನಾಗಿ
 ನಿಂತಿಹನಲ್ಲಿ
 ಈ ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ
 ಕನ್ನಡದ ಕುಲತಿಲಕ
 ಕರ್ನಾಟಕದೊಡೆಯ.

—ಪ್ರೇಮಾಭಟ್

ಕನ್ನಡದ ಆಲ

(1-1-1928)

೦

ಬನ್ನಿರಿ, ಬನ್ನಿರಿ, ಕನ್ನಡಗೆಳೆಯರೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತೆಯ ಪೂಜಿಸುವಾ,
ಚೆನ್ನಡಿಯಿಂದಲಿ ಪಾಡುತೆ ಆಲದ ನೆರಳಲಿ ನಿಂದು ವಿರಾಜಿಸುವ,
ಆಲದ ಬೀಜವು ಮೊಳೆತಿಹುದು,
ಬಿಳಲನಂ ಬಿಡುತಲಿ ಬರುತಿಹುದು,
ಕಾಡನು ಮೆಟ್ಟುತೆ, ನಾಡನಂ ಬಳಸುತೆ-ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು,
—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡವೃಕ್ಷವಿದು।

೧

ಪಂಪನ, ರನ್ನನ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ, ಕವಿಮುದ್ದಣ, ಹೊನ್ನಮನೊಲುವೆಯಲಿ,
ಸಂಪದದೇಳೈಯನೆಸಗುತೆ ಆಲದ ನೆರಳಲಿ ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುತಲಿ
ಪೂರ್ವಿಕರಂದವ ಕಾಣುತಲಿ—
ನಮ್ಮೆಯ ಜಾಣ್ಮೆಯ ತೋರುತಲಿ,
ಬಸವಳಿಯದೆ ಕಬ್ಬಿಗರನಂ ಕೂಡಿಸಿ, ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು,
—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು।

೨

ಕವಿಗಳು, ಚಿತ್ರಕ, ಶಿಲ್ಪಿಗಳೆಲ್ಲರು, ಬಲ್ಲಿದ ಬಡವರು ಸಹಿತಾಗಿ,
ಜವದೊಳು ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ತಿಲಕವ ನಿಜಘಟೆಯಲಿ ಧರಿಸುತೆ ಗೆಲುವಾಗಿ,
ಬಡವರಿಗನ್ನವ ನೀಡುತಲಿ,
ವಿದ್ಯಾದಾನವ ಗೈಯ್ಯುತಲಿ,
ಜಡತೆಯ ಬಿಡುತಲಿ, ಸ್ವಾರ್ಥವ ನೀಗುತೆ, ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು,
—ನಿಲುವುದು ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು।

೩

ಧಾರಂಣವಾಗಿಹ ದೇಶದ ಶಾಂತಿಯನೆಲ್ಲರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾದರದಿ,
“ಧೀರರು ನಾವು” ಎಂಬುವ ಚೇತನ ಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸುತೆ ಸಂತಸದಿ,
ಐಕಮತ್ಯದಲಿ ಕೂಡುತಲಿ,
ಏಕಧರ್ಮದಲಿ ಬಾಳುತಲಿ,
ಶ್ರೀಕರದೇವನ ಕೃಪೆಯಿಂಬೆಳಗುತೆ ಬೆಳೆವುದು ಕನ್ನಡವಿದು,
—ಆಲದ ಕನ್ನಡ ವೃಕ್ಷವಿದು !

ಕವಿ—ಡಿ. ಆರ್. ರಾಮಯ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.